

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	2	2	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester
(2122)**

HISTORY (In all Mediums)

Paper : History of India 1750-1964 A.D.

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting **ONE** question from each unit.

I. Attempt any NINE of the following in 25 to 30 words each :—

- (a) Who was Mir Qasim ?
- (b) When and between whom the battle of Buxar was fought ?
- (c) Write two reforms of Warren Hastings.
- (d) What do you know about Cornwallis Code ?
- (e) Write two social reforms made by Lord Dalhousie.
- (f) Who was Mangal Pandey ?
- (g) What do you know about rural indebtedness ?

- (h) When, where and by whom Arya Samaj was founded ?
- (i) When and where Dr. B.R. Ambedkar was born ?
- (j) Give four causes for the rise of political consciousness in India in 19th century.
- (k) Which incident led to the suspension of Non-Cooperation of Mahatama Gandhi ?
- (l) Give two causes for the rise of communal politics in India.
- (m) What were the two causes that led to Quit India movement ?
- (n) Who framed the Constitution of India ?
- (o) What was the aim of formation of States Reorganisation Commission ?

9×2=18

UNIT—I

- II. What were the causes of the battle of Plassey ? 18
- III. What were the main results of the Uprising of 1857 ? 18

UNIT—II

- IV. Describe the origin, growth and achievements of Aligarh Movement. 18
- V. What role was played by Dr. B.R. Ambedkar for the upliftment of depressed classes ? 18

UNIT—III

VI. Discuss various reasons for the rise of Political Consciousness in India. 18

VII. Write a note on Civil Disobedience movement in India. 18

UNIT—IV

VIII. Write a note on Indian Independence Act. 18

IX. On the outline map of India, show the **five** historical places and give the explanatory note on any **four** of the following :

Calcutta, Goa, Gwalior, Jhansi, Aligarh. 10+8=18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— सभी में से पाँच प्रश्न करें, साथ ही प्रश्न न. I अनिवार्य है और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।

I. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों को 25 से 30 शब्दों में करें :—

(a) मीर कासिम कौन था ?

(b) बक्सर का युद्ध कब और किसके बीच लड़ा गया था ?

(c) वारेन हेस्टिंग्स के दो सुधार लिखिए।

(d) कॉर्नवालिस कोड के बारे में आप क्या जानते हैं ?

(e) लार्ड डलहौजी द्वारा किए गए दो सामाजिक सुधार लिखिए।

(f) मंगल पांडे कौन था ?

- (g) ग्रामीण ऋणग्रस्तता के बारे में आप क्या जानते हैं ?
- (h) आर्य समाज की स्थापना कब, कहाँ और किसके द्वारा की गई थी ?
- (i) डॉ. बी. आर. अम्बेडकर का जन्म कब और कहाँ हुआ था ?
- (j) 19वीं शताब्दी में भारत में राजनीतिक चेतना के उदय के चार कारण बताइए।
- (k) किस घटना के कारण महात्मा गांधी के असहयोग को निलंबित कर दिया गया था ?
- (l) भारत में साम्प्रदायिक राजनीति के उदय के दो कारण बताइए।
- (m) भारत छोड़ो आंदोलन के लिए प्रेरित करने वाले दो कारण क्या थे ?
- (n) भारत के संविधान की रचना किसने की ?
- (o) राज्य पुनर्गठन आयोग के गठन का उद्देश्य क्या था ?

9×2=18

यूनिट-I

- II. प्लासी के युद्ध के क्या कारण थे ? 18
- III. 1857 के विद्रोह के मुख्य परिणाम क्या थे ? 18

यूनिट-II

- IV. अलीगढ़ आंदोलन की उत्पत्ति, विकास और उपलब्धियों का वर्णन कीजिए। 18
- V. दलित वर्गों के उत्थान के लिए डॉ. बी. आर. अम्बेडकर ने क्या भूमिका निभाई ? 18

ਯੂਨਿਟ-III

VI. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚੇਤਨਾ ਕੇ ਉਦਯ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਰਣਾਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ। 18

VII. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਵਿਨਯ ਅਵਝਾ ਆਂਦੋਲਨ ਪਰ ਏਕ ਨੋਟ ਲਿਖਿਏ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

VIII. ਭਾਰਤੀਯ ਸਵਾਤੰਤ੍ਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਪਰ ਏਕ ਨੋਟ ਲਿਖਿਏ। 18

IX. ਭਾਰਤ ਕੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਪਰ ਪਾँਚ ਏਤਿਹਾਸਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾਏਂ ਔਰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਕਿਨ੍ਹੀ ਚਾਰ ਪਰ ਵਯਾਖਯਾਤਮਕ ਨੋਟ ਦੇਂ :

ਕਲਕਤਾ, ਗੋਵਾ, ਗਵਾਲਿਯਰ, ਝਾਂਸੀ, ਅਲੀਗੜ੍ਹ। 10+8=18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :

(a) ਮੀਰ ਕਾਸਿਮ ਕੌਣ ਸੀ ?

(b) ਬਕਸਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ ?

(c) ਵਾਰਨ ਹੇਸਟਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਸੁਧਾਰ ਲਿਖੋ।

(d) ਕੋਰਨਵਾਲਿਸ ਕੋਡ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

(e) ਲਾਰਡ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਦੋ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰ ਲਿਖੋ।

(f) ਮੰਗਲ ਪਾਂਡੇ ਕੌਣ ਸੀ ?

(g) ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

- (h) ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ, ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?
- (i) ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ?
- (j) 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- (k) ਕਿਹੜੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਅਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?
- (l) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- (m) ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਸਨ ?
- (n) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ?
- (o) ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਸੀ ? $9 \times 2 = 18$

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਪਲਾਸੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ ? 18
- III. 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਸਨ ? 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 18
- V. ਦਲਿਤ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਲਈ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ? 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- VII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਨਾਫ਼ਰਮਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18
- IX. ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ, ਪੰਜ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਦਿਓ :
- ਕਲਕੱਤਾ, ਗੋਆ, ਗਵਾਲੀਅਰ, ਝਾਂਸੀ, ਅਲੀਗੜ੍ਹ। 10+8=18